SVENSK

MUSIKTIDNING.

ELFTE ÅRGÅNGEN.

1891.

STOCKHOLM,
FRANS J. HUSS.
1891.

INNEHÅLL:

Biografi:

Sid.

Allegri, Gregorio 57
d'Andrade, Francesco 113
Arnoldson, Sigrid 97
Carreño, Teresa 33
Czerny, Karl 121
Dahl, Balduin 93
Delibes, Leo 21
Gade, N. W. 4
Hildach, Eugen och Anna 25
Mascagni, Pietro 89
Meyerbeer, Giacomo 105
Moritz Ida 49
Neruda, Frans 9
Neruda, Wilhelmina 137
Ohlson, Ludvig 129
Ondricek, Frans 73
Pacius, Fredrik 12
Remmert, Martha 153
Sauer, Emil 65
Simonsen, N. J. 81
Smith, Salomon 1
Spohr, Ludvig 41
Wolf, Sigrid 17

Dödsfall: Sid. 15, 24, 32, 40, 48, 72, 80, 111, 120, 127, 136, 160.
Dödsfall 1890 69

Historia, Estetik, Teknik m. m.

Arrangementer af Spohrs tonsättningar . 93
Det nya operahuset 5
En förbisedd svensk sångartist 10
En fransk Pedalskola 29, 42
En tabulaturbok i Visby af A. L. . . . 100
Gades Ossian-uvertyr 19
Grillparzer och musiken 37
I koralfrågan 83
Johannes Brahms, bedömd af ett par utländska kritiker 34
Jenny Linds debut i Stockholms aristokratiska sällskapslif 75
Kort genmäle till »En röst från folket» 92
Kungl. operan 99
Litet om polemiken öfver vår kyrkosång af Hypatius 36, 50, 74
»Lohengrin» i Paris, en musikhistorisk studie 2
Ludvig Spohrs musikverk 67
Mascagnis nya opera 131
Mozartfesten i Salzburg 124
Musikaliska akademiens bibliotekslokaler 3

Sid.

Napoleon I som konstmäcenat 21
Om Verdis nya opera »Falstaff . . . 13
Om sång och sångkonst 18, 26
Om Th. Körners förhållande till musiken 53
Om elementarundervisningen i pianospel 76
Olika sceniska framställningar af Margareta 108
Om kgl. operans verksamhet 130
På Mozarts 100:åriga dödsdag 145
Rich. Wagners »Valkyrjan» 51
Rich. Wagner och Edv. Hanslick . . . 138
Sista föreställningen i det gamla gustavianska operahuset 148
Skolungdomens musikundervisning . . . 82
Spontini och Heinr. Heine 84
Ur Otto Lindblads lif 115
Vid »Trollflöjtens» 100:årsjubileum . . 122
Vårt gamla operahus och dess minnen 147, 155
Ytterligare något om svensk-lutherska kyrkosången — egna och andras åsigter i frågan — 74, 91

Musikpress, Kritik, Teater:

Från scenen och konsertsalen i hvarje nummer.
Jessonda 44
Literatur 150, 157
Mendelssohns, »Paulus» 59
Musikpressen, sid. 6, 14, 38, 53, 78, 86, 100 117, 132, 141, 149, 156.

Följetong, Poesi, Småplock:

Adelina Pattis teater å Craig-y-nos . . 116
Barnum och Jenny Lind 66
En sång af Meyerbeer 30
Ett par »divor» i förra seklet . . 116, 140
Haydn i London 61
Jenny Lind och Grisi 108
»Lohengrin» i Paris 125
Meyerbeer som dirigent 107
Meyerbeer och Scribe 114
När Pacius' »Vårt Land» första gången sjöngs 28
Parisarne och Wagner 158
Primadonnan och kapellmästaren . . . 68
Rich. Wagner och hans teaterdirektörer 45
Utdrag ur professor Klinkmeyers musiklexikon 11

Sid

Anmälan 16, 24
Annonser: sista sidan i hvarje nummer (o. sid. 103.)
Breflåda 56, 152
Från in- och utlandet i hvarje nummer.
Hvarjehanda 11, 29, 45, 52, 75, 80, 96, 128
Prenumerationsanmälan 2, 112, 120, 128, 136, 144, 152, 154.
Rättelser 32, 48, 72, 111
Till hufvudstadens musikälskande allmänhet 13
Till våra prenumeranter 88, 94, 100, 111, 144.
Vår musikbilaga . . . 38, 86, 152, 159

Korrespondens:

Kåseri från utlandet af H. W. 44
Musikbref från England af H. W. 19, 85, 134

Porträtter:

Allegri Gregorio 57
d'Andrade, Francesco 113
Arnoldson, Sigrid 97
Carreño Teresa 33
Czerny, Karl 121
Gade, N. W. 4
Hildach, Eug. o. Anna 25
Mascagni, Pietro 89
Meyerbeer, Giacomo 105
Moritz Ida 49
Mozart, W. A. 145
Neruda, Franz 9
Neruda, Wilhelmina 137
Ohlson, Ludvig 129
Ondricek Franz 73
Pacius Fredrik 12
Remmert Martha 153
Sauer, Emil 65
Simonsen, N. J. 81
Smith, Salomon 1
Spohr Ludvig 41
Wolf, Sigrid 17

Musikpremie:

Musikalbum (bil. I—III), innehåll:
Pianostycken: *Berger L.*: Menuett, *Kirchner, Th.*: Albumblad, *Mendelssohn*: »På sångens lätta vingar» (transcr.), *Mozart*: Menuett (ur Es dur-symf.), *Myrberg, A. M.*: Lefnadslust, *Rietz, L.*: Julhelsning. — Sångstycken: *Oterdahl, Ada*: Den lyckliga kärlekens smärta, *Sjögren, Emil*: Den långa dagen.

Sthlm, Svanbäcks Boktr.-Aktieb. 1891.

N:o 1. | Redaktör och utgifvare: **FRANS J. HUSS.** Expedition: Olofsgatan 1 (Hötorget 6,) 1 tr. upp öfv. gård. | Stockholm den 3 Januari 1891. | Pris: Helt år 5 kr., Lösn:r 25 öre. Annonspris: 10 öre petitraden (15 öre utl.). | Årg. 11.

Salomon Smith.

Det är sällsynt att en sångare, som icke egnar sig åt konstnärsfacket utan åt det praktiska lifvets bestyr, visar sig energisk och flitig nog att utbilda sin talang till verklig konstnärlighet och göra den fruktbärande i vida kretsar. Exempel på en sådan »rara avis» är Salomon Smith, den sedan länge och år från år allt mera populäre konsertsångaren, hvars bild vi af den anledningen också i detta årets första nummer presentera våra läsare. Det är nu sexton år sedan Salomon Smith lät höra sig offentligt här i Stockholm, biträdande i Rossinis »Messe solenelle» å en af Nya harmoniska sällskapet under hans lärares, Julius Gynthers, ledning gifven konsert. Sedan dess har han allt mer utbildat sin ovanligt vackra och kraftiga basbaryton och står nu vid sidan af våra förnämsta sångkonstnärer, ja uppträder också tillsammans med dem, såsom ofta skett i hufvudstaden och skedde i somras, då han med Arvid Ödmann gjorde ett segerrikt konstnärståg genom södra och vestra Sveriges kuststäder. Här i Stockholm har Musikföreningen i honom ett ständigt och värdefullt biträde, och den danska hufvudstaden gör i samma grad anspråk på hans talang, hvarjemte han naturligtvis i sin hem- och fädernestad och i sin provins är mycket eftersökt vid musiktillställningar. Vi se sålunda att Salomon Smith har ett ej ringa fält för sin konstnärsverksamhet. Men med allt detta öfverger han ej sitt medborgerliga kall och glömmer ej recepturen för konsertestraden.

Med hans talang och varma hängifvenhet för tonkonsten har naturligt nog frestelser ej saknats att helt och hållet egna sig åt konstnärskallet, så mycket mer som engagement erbjudits honom såväl från svenska och danska operan, som från kejserliga operan i Wien. Man behöfver blott höra hans Mefistofeles i Berlioz' »Faust» för att få visshet om hvilket dramatiskt lif han förmår inlägga i sitt sångföredrag och hvilken god acquisition han med sin hela personlighet skulle vara för en lyrisk scen. Men han har tappert motstått frestelsen och valt den bättre delen, den att verka för konsten som amatör, att stanna qvar i sin lugna medborgerliga, ekonomiskt oberoende ställning och försaka den sceniska konstnärens med stora ansträngningar förvärfvade ära och lager. Till segern öfver denna lockelse har kanske bidragit det föredöme han eger i sin egen fader, hans företrädare såsom innehafvare af apoteket i Ystad, äfven han i sin ungdom en utmärkt sångare (tenor) och musikentusiast än i dag. Af den gamla bohuslänska familjen Smith, från hvilken den berömda författarinnan Emelie Flygare Carlén härstammar, hade denne under sin studietid för apotekareexamen i Stockholm tillfälle att hos denna sin frände umgås med den tidens operaartister och kände ett starkt begär att beträda operatiljan, då man förespeglade honom en säker framgång der; men lyssnande till det faderliga rådet af en nära anhörig fortsatte han på den inslagna banan och har nog icke ångrat sig. Hans hem i Ystad har emellertid varit ett hem för tonkonsten, och här har den unge Salomon växt upp så att säga i en atmosfer af musik, hvarigenom hans kärlek till denna konst är medfödd och sjelfskrifven.

Salomon Smith.

Anders Wilhelm Salomon Smith är född i Trelleborg d. 6 maj 1853, son af förut nämnde apotekaren, f. d. riksdagsmannen i 2:a kammaren, J. G. Smith och dennes maka Aug. Charl.

Bruzelius. Efter att ha genomgått läroverket i Ystad blef han elev å apoteket derstädes 1868, aflade farmacie stud. examen 1871 och apotekareexamen tre år derefter samt öfvertog faderns apotek 1882. Sedan barndomen idkande musik, egnade han sig åt såväl piano- som violspel, studerande det senare för musikdirektör Aug. Körling i Ystad och Fridolf Book. I sång har han, såsom förut är sagdt, haft till lärare Jul. Günther och äfven Fritz Arlberg. Hans förträffliga, väl utbildade basröst af ovanlig höjd beredde honom tillfälle att få deltaga i Upsaliensarnes sångarfärd till London och Bryssel 1876 och till Paris 1878, hvarjemte han deltog i deras konserter 1888 i Danmark och de skånska städerna, då han utförde solopartiet i »Sof i ro», »Serenade vid Strandbredden» m. fl. sånger. Han var äfven anlitad att biträda i Kantaterna vid invigningen af våra tvenne universitetshus. År 1884 besökte han Wien och biträdde der flera gånger vid den kejserliga messan under direktör Helmesberger. Anbudet att, efter en profsjungning på operan derstädes, mottaga engagement der var frestande, men han föredrog att återvända till hemmet. Sedan 12 år är han stadigvarande bas i Köpenhamns »Musikförening», likasom han flere år varit det i Stockholms. I Danmark har han sålunda sjungit i »Elias», »Årstiderna«, Beethovens 9:de symfoni, »Die erste Walpurgisnacht,» Schumanns »Manfred» och »Faust» samt Berlioz' »Faust» etc.; Vid Stockholms Musikförenings konserter har man fått höra honom 6 à 7 gånger i sistnämnda verk och vidare i »Messias», Verdis Requiem »Elias», »Jesu födelse». I Göteborg, Norrköping, Malmö har han deltagit vid uppförandet af »Skapelsen» och i Upsala har han sjungit solopartier i »Elias», »Årstiderna», »Josua», »Paulus» m. fl. af förut nämnda verk. Han har derjemte här i Sverige deltagit i tournéer med violinisten Ysaye, pianisten Reissenauer, C. F. Lundquist och Arvid Ödmann och, som vi minnas, i nov. förra året å en symfonikonsert på operan sjungit »Wotans Abschied» i »Walkyrian» af Wagner. Salomon Smith är hedersledamot af Musiksällskap i Christianstad, Göteborg, Upsala och Stockholm samt ordförande och violspelare i Ystads orkesterförening, som innan kort gifver den 150:de af sina soiréer, vid hvilka sångaren, med få undantag, alltid medverkat. Salomon Smith är äfven mycket intresserad för kammarmusik och har en egen violqvartett, hvari han spelar 1:a violen och Körling violoncellen. Såsom kommunalman innehar apotekaren och sångkonstnären sedan flere år tillbaka åtskilliga förtroendeposter i Ystad; såsom musikkonstnär har han hedrats med medaljen »Litteris et artibus» och i dess dagar rönt utmärkelsen att kallas till ledamot af Kgl. Musikaliska akademien, en heder som jemte den gunst han åtnjuter hos hela den musikaliska allmänheten intygar, att Salomon Smith intager ett ganska framstående rum inom tonkonstens verld.

Prenumerationsanmälan.

Med anmälan af Svensk Musiktidnings fortsatta utgifvande under nästa år — hennes 11:e årgång — uttala vi vårt förbindliga tack till dem, som under detta år gynnat henne med prenumeration, och vår fägnad öfver det erkännande, som från pressen och enskilda kommit henne till del, ett erkännande, som äfven funnit uttryck i K. mjst:s beviljande för detta år af ett penningeanslag till uppmuntran för tidningen och ersättning i någon mån af utgifvarens uppoffringar för hennes upprätthållande. Då tidningens ekonomiska betryggande emellertid måste bero på den musikaliska allmänhetens intresse för en svensk musiktidnings bestånd, hafva vi allt skäl att ställa en vördsam och liflig uppmaning till musikens vänner och idkare, att genom prenumeration å Svensk Musiktidning visa sig erkänna nyttan och behofvet äfven i vårt land af ett sådant literärt fackorgan, som meddelar instruktiva, bildande och läsvärda uppsatser i musikaliska ämnen och som uppsamlar notiser från in- och utlandets musikverld, i främsta rummet med afseende på svensk tonkonst och dess idkare. Red. skall lemna all möda ospard att för kommande året göra tidningen underhållande för den musikaliska allmänheten och börjar nästa årgång i förhoppning om allt större spridning af densamma i de musikaliska hemmen.

Vi hoppas då att först och främst få behålla de prenumeranter, som hittills gynnat Svensk Musiktidning, och att dessa skola skänka tidningen ett välbehöfligt understöd genom att rekommendera densamma åt andra musikvänner. Under detta år kommer tidningen att utgifvas efter hufvudsakligen samma plan som förut, innehållande ***populär läsning i musikaliska ämnen, porträtter*** *och* ***biografier*** *öfver in- och utländska tonkonstnärer, redogörelser för* ***musikpressen, följetonger,*** *samlade* ***notiser*** *om hvad som tilldrager sig i musikverlden och dem en sådan facktidning längre bevarar, än de dagliga tidningarne med deras efemeriska natur kunna göra.*

Tidningen åtföljes äfven, som förut, af ***Musikbilagor,*** *ett* ***Musikalbum*** *med* ***piano-*** *och* ***sångstycken,*** *innehållande* ***god*** *och* ***lätt utförbar*** *musik, och af samma stora oktavformat, som senaste årens (omkring 14 sidor), och kommer bilagan att ökas i förhållande till ökad prenumeration.*

Svensk Musiktidning *utgifves 1891, såsom förut, 2 ggr i månaden (utom juli—aug., »den döda säsongen») till ett pris af* ***5 kronor*** *pr år.* ***Musikbilagan*** *tillfaller* ***endast helårs-prenumeranter.*** *Mindre än hel årgång beräknas efter lösnummer (à 25 öre).*

På tidningen prenumereras här å ***Expeditionen, Olofsgatan 1*** *(Hötorget 6), öfver gården 1 tr. upp, i* ***bok-*** *och* ***musikhandeln*** *samt å tidningskontoren. I landsorten prenumereras bäst* ***å posten,*** *då tidningen* ***fortast*** *kommer prenumeranten till handa.* ***Presentkort*** *å tidningen finnas att tillgå å Expeditionen och andra prenumerationsställen.*

Vördsamt anhålles att ***prenumeration*** *må ske* ***så snart som möjligt; vid direkt prenumeration*** *hos* ***Svensk Musiktidnings Expedition, Stockholm,*** *(Olofsgatan 1) sändes tidningen till prenumeranten kostnadsfritt* ***genast den utkommit.***

För att spara våra förra prenumeranter besvär vid prenumerationsförnyelse, sända vi dem nu, såsom förut, årgångens första nummer, med anhållan att de ***som icke*** *vidare önska erhålla tidningen ville tillkännagifva detta åt budet eller å tidningsexpeditionen* ***före*** *andra numrets utsändande.* ***Senast*** *när budet kommer med andra numret torde det första återlemnas af dem, som ej prenumerera för detta år; af dem som ämna fortsätta torde då* ***till budet prenumerationsafgiften*** *mot* ***qvitto erläggas.*** *Dem, som behålla första numret utan att afsäga sig tidningen, anse vi oss alltså få räkna till årets prenumeranter å tidningen.*

Stockholm i dec. 1890.

REDAKTIONEN.

Lohengrin i Paris.

En musikhistorisk studie.

Omkring trettio år efter »Tannhäusers» hårda behandling på operan i Paris synes omsider motståndet vara på väg att brytas och den store tyske komponisten komma att få en nöjaktig upprättelse. Ett nyligen gjordt försök att insmugla det tyska kontrabandet lyckades så väl, att det nu knappast kan betviflas att Wagner i en snar framtid blir upptagen på den franska hufvudstadens operarepertoar.

Den 30:e sistl. oktober uppfördes på Stora operan hela 3:e akten af »Lohengrin» under stort bifall. Direktionen hade till en beneficeföreställning för Dumaine, i afsigt att undgå möjliga demonstrationer, på programmet endast uppsatt: Duett ur »Lohengrin». Men det var ett fullständigt uppförande af hela 3:e akten, och på det hela uttalar sig pressen till förmån för denna seger öfver fördomar mot Wagner, hvars gamla obetänksamma yttringar om Frankrike nu borde vara glömda. Får Wagner fast fot på den franska

scenen, så är detta en ofantlig seger för den tyska konsten och för den under senaste menniskoåldern i alla förhållanden, politiskt och konstnärligt, så dominerande tyskheten. En liten återblick på utvecklingen under de sista 60—70 åren är ganska lärorik och visar, att det icke allenast i politiskt hänseende utan äfven på konstens område uppstått en maktfördelning, som är högst olik mot förr. På tjugu- och trettiotalet var det icke så mycket italienarne som den franska musikutvecklingen, den eklektiska stilblandningen, som utöfvade ett mäktigt inflytande på de nordliga landens publik. Paris strålade i den politiska och konstnärliga utvecklingens högsta glans och kunde uppvisa en samling storheter och berömdheter, så rikhaltig, att en sådan aldrig förr förekommit och svårligen sedermera kan komma till. Cherubini hvilade på sina lagrar, den nu nästan glömde Onslow skref den ena qvartetten och qvintetten efter den andra utan att kunna mätta förläggarne och dilettanterna. Auber hade med »Den stumma», Halévy med »Judinnan», Rossini med »Tell» grundlagt den s. k. historiska operan, som Meyerbeer förde till dess kulmination.

Boieldieu, Herold, Adam, Auber voro mästare i den s. k. konversationsoperan (Opéra comique, »Speloperan»). Paganini, Liszt, Chopin, Ernst, Baillot, Kreutzer, Bériot, Herz, Kalkbrenner lefde i Paris. Thalberg skapade sig här sitt namn. De stora italienska sångarne firade sina triumfer i Paris, Bellini och Donizetti skref för den italienska operan i Paris sina berömda verk »Puritanerna» och »Don Pasquale.»

Det var icke allenast operan och virtuoserna, som lyste då, utan en mäktig åtrå efter det högsta i konsten besjälade publiken. På konservatoriekonserterna fick man höra år 1828 — såsom man påstår genom Rossinis inverkan — Beethovens symfonier, som framkallade en oerhörd entusiasm. Den unge, då varande medicinaren, Berlioz uppträdde med en symfoni, som af romantikerna betecknades såsom det första steget på den nya banan. Mendelssohn kom ganska ung till Paris, och konservatoriets gamle kapellmästare hedrade honom, icke med festmåltider, skålar och tidningsberättelser, utan med att spela hans symfoni, som han ännu icke fått höra gifven, Baillot skaffade hans oktett ett fulländadt utförande, och sjelf uppfordrades han att spela Beethovens konsert i G dur. Man ser häraf, att fransmännen ej kunna beskyllas för att endast hylla virtuos- och reklamväsendet. Ända till fyrtiotalet måste en komponist eller virtuos, som ville göra lycka i Europa, först förvärfva sig berömmelsediplomet i Paris. Men vid denna tid begynte man att känna Mendelssohns och Schumanns inflytelse på det offentliga musiklifvet, dock endast i konsertsalen. På teatern herskade Meyerbeer med sin blandningsstil och vid sidan af honom Auber och italienarne. Men efter 1848, då man begynte lugna sig efter de politiska kalamiteterna, inträdde i Tyskland två betydliga nydaningar, nämligen framtidsmusikernas parti eller den »nytyska skolan» och fortplantningen af den inflytelserika kritiken från de hittills tongifvande estetiska tidningarna till de politiska, till den dagliga pressen.

Wagner uppträdde icke allenast med stor dristighet och hänsynslöshet som en reformator af musikdramat och hela konståskådningen, utan vågade också i en tid, då pressen annars saknade all frihet, att tillskrifva hofven och regeringarne konstens förfall samt att appellera till folket för att söka räddning åt konsten. Hänförda anhängare af högst olika slag samlade sig kring honom. Der funnos svärmiska ynglingar, som trodde på nya ideal, blaseradt folk, som hoppades på nya raffinementer, pessimister, som grepo efter någonting ovanligt som kunde väcka lif hos dem på nytt, uppriktiga konstnärer, som öfversågo med tonen i hans skrifter på grund af vissa deri uttalade sanningar, hvilka pekade mot en ny ädel rigtning, vidare halfmusici och pennfäktare, som skyndade att göra sig bemärkta genom att presentera sig i Wagners elektriska ljus, demokrater, som trodde sig ha funnit folkets sanne konstnär, samt aristokrater af renaste vatten, som intressera sig för det ovanliga och föredraga en genial, antagligen oskadlig demokrat framför en medlem af den filiströsa bourgeoisien.

På den andra sidan stod hela den autoriserade musikaliska ordningen, alla generalbaslärare, professorer i estetik, musikaliska arkeologer och granskare, som sysselsatte sig med att utfilosofera en helt annan slags framtidsmusik af de gammalgrekiska tontecknen och invecklade förklaringar, samt många rättskaffens, konstentusiastiska män, som ej voro i stånd att försona sig med hela Wagners skrifsätt, som med lif och själ hängde fast vid sin Haydn och Mozart och som bäfvade tillbaka för mannen som vågade angripa deras helgedomar. Ett närmande och godt förstånd mellan dem och honom var icke möjligt; förstånd fins sällan hos stridande partier, endast lidelse, hvilken dessvärre i historien som i konsten enas om att leda striden och bestämma afgörandet.

Hvad som är skrifvet af Wagner sjelf, hans nio tjocka band, kan räknas för ett intet mot den syndaflod, som i skrifter, facktidningar och andra tidningar i 40 år öfversvämmat verlden genom hans beundrare och motståndare. Under de första decennierna af Wagners verksamhet hade han det svårt. Landsflyktens år i Zürich, det olyckliga resultatet af att göra sig känd i Paris, kampen för den materiela och konstnärliga existensen — det var hårda tider för honom. Med den bayerske konung Ludvigs intresse begynte bättre dagar randas, och då Tyskland gått segrande ur kriget 1871, kastade man mer och mer ögonen på Wagner såsom geniet, hvilket kunde uppställas som en andlig eröfrare, den der på konstens område kunde vinna liknande segrar med dem, som Bismarck och Moltke hade vunnit i det praktiska lifvet.

Det är en nationel uppgift för Tyskarne att lyfta Wagners fana så högt som möjligt, och det må sägas att de med den bekanta tyska energien ha uppnått betydliga resultat. I England, som hittills varit en utmärkt plats för tyska musiker, i Ryssland, att icke tala om Nordamerika, der musiken och musikkritiken väsentligast tillhör invandrande tyskar, arbetas med utmärkt flit för den italienska och franska operans aflösning af tysk opera. Visserligen stöter man både i England och Amerika på en sträfvan från visst håll att skapa en nationel (engelsk) opera; men säkert är, att både London och Newyork med den ifver och energi, hvarmed tyska musiker arbetat för sin sak, lemna en gynsam jordmån för Wagneroperans odling och dyrkan.

Uppförandet af »Lohengrins» 3:e akt på den stora franska operan efter det Lamoureux för ett år sedan måste inställa sitt »Lohengrin»-uppförande måste betraktas såsom en seger hvilken skall visa sig afgörande och omsider skaffa Wagner i Paris det erkännande, hvilket han förgäfves sökte vinna för 30 år sedan.

(Musikbladet).

—◈—

Musikaliska akademiens bibliotekslokaler.

Först i sin nuvarande byggnad har Musikaliska akademien kunnat fullt tillgodogöra sig sina rikhaltiga bibliotekssamlingar, hvilka förut på grund af lokala förhållanden befunno sig i ett mycket otillgängligt skick. Akademien var under mer än ett sekel i saknad af ett eget hem. Till en början upplåto akademiens ledamöter sjelfva sina rum för akademiens bibliotek och läroanstalt. Visserligen väcktes i slutet af förra århundradet ett förslag att inköpa det vid Munkbron belägna stenhus, der Nya svenska teatern då var förhyrd. Men detta förslag, likasom så många andra i senare tider väckta, strandade på akademiens medellöshet. En varaktigare bostad erhöll akademien 1796, då hon (ända till 1830) fick logera i riddarhuset. Det hägn, hon här åtnjöt, föranledde hennes dåvarande preses hertig Oscar Fredrik att vid akademiens sekelfest å riddarhussalen 1871 till riddarhusdirektionens ledamöter framföra följande offentliga tacksägelse å akademiens vägnar: »Den minnesrika

byggnad, der akademien i detta ögonblick firar sin jubelfest, har ock öppnat sina portar till en fristad åt den svenska tonkonstens husvilla lärjungar. För detta och andra prof på svenska ridderskapets och adelns välvilja står akademien i en outplånlig tacksamhetsskuld». Åren 1830—1857 upplätos åt akademien ett par salar i Arffurstens palats, hvarjemte hon en tid logerade i gamla posthuset och i länsstyrelsens hus.

Ändtligen fick akademien 1857 en rymligare lokal. Det var i en förhyrd våning 1 tr. upp i n:o 8 vid Klara Strandgata, det s. k. »Kirsteinska huset», som numera är förvandladt till Hôtel Continental. Biblioteket förvarades här dels i källare, dels i skåp, som stodo spridda i lektionsrum och tamburer. I medlet af 1860-talet förhyrdes jämväl en bottenvåning i samma hus — de rum, der den celebre s. k. »Kungamakaren» grefve Mörner tillbragt sina sista dagar. Biblioteket flyttades nu hit och fick för första gången ett eget rum fast det var litet. Der fanns dock endast plats för väggbyllor, hvarför skåpen måste herbergeres i lektionsrummen i samma våning. Behofvet af en ändamålsenligare lokal blef allt mera känbart för så väl konservatoriet som biblioteket. Ändtligen erhöll akademien genom beslut af 1872 års riksdag, som utan votering biföll en i detta syfte framställd k. proposition, en tomtplats för egen byggnad vid Stallgatan och Nybroviken samt medel till dess uppförande. Konung Oscar II, som städse med varmaste intresse omhuldat Musikaliska akademien skänkte en betydande summa till det nya husets inredning.

År 1877 kunde akademien taga sin nya byggnad i besittning. Vid bibliotekets uppställning i den nya lokalen lät bibliotekarien F. Cronhamn verkställa en ny omgruppering af bibliotekets samlingar, som förut voro ordnade donationsvis, men som nu fördelades i alfabetiskt ordnade, efter innehållet bestämda grupper. Först genom denna anordning har man kunnat erhålla en tillförlitlig öfverblick af bibliotekets innehåll. Den n. v. bibliotekets vårdaren har sedermera gjort till sin uppgift att söka fylla de luckor inom biblioteket, som åtskilliga fack visat sig ega. Och genom högsinnade mäns frikostiga bidrag hafva dessa arbeten kunnat krönas med en erkännansvärd framgång.

Obs.! *Genom de många helgdagarne har vållats försenadt utgifvande af tidningen, som annars utkommer den 1:a och 15:e i hvarje månad (utom juli—aug.). För bokhandelsprenumeranter i landsorten är tidningens erhållande naturligtvis beroende af resp. afsändningar från bokhandelskommissionären härstädes.* *Högaktningsfullt*

Redaktionen.

†

Niels Wilhelm Gade.

Midt under brådskande bestyr för firande af julens glada högtid nådde oss söder ifrån ett sorgebudskap, då telegrafen den 29 sistl. dec. frambar den öfverraskande underrättelsen, att Niels Gade, den älsklige, berömde nordiske tondiktaren aftonen förut slutat sina dagar. Dödsfallet väckte i Köpenhamn, tonsättarens hemvist, så mycket mer bestörtning, som detsamma ej genom någon sjukdom var förberedt. Gamle Gade, köpenhamnarnes älskling och stolthet, likasom hela Danmarks, hade helt nyss visat sig för dem frisk och kry som vanligt, Vid Musikföreningens två konserter d. 27 och 28 november förde mästaren med sin vanliga säkerhet och energi den taktpinne, som hans hemlands musikverld i öfver 40 år sett upp till. Under musikkonservatoriets examensdagar d. 15—18 dec. fullgjorde den store vägledaren och läraren med samma outtröttlighet som alltid sina många förrättningar. Ännu på söndags förmiddag d. 21 dec. ljöd orgelns toner i Holmens kyrka under den store konstnärens händer, men på aftonen samma dag mellan kl. 11 och 12 föranledde en hjertsjukdom, som dock hittills icke väckt någon större fruktan, den såsom man tyckte ännu kraftfulle mannens plötsliga död.

Gade var icke allenast en högt begåfvad och utmärkt konstnär, utan tillika en sällsynt arbetsam och samvetsgrann man. Hvad han uträttat som komponist, dirigent, vägledare, lärare, organist och direktör för musikkonservatoriet, vittnar om en flit och arbetsförmåga, som endast finnes hos några få utvalda. Gade förenade, såsom en dansk biograf säger om honom, med de stora mästarens flytande stil, klarhet, välljud och herravälde öfver formen, en uppfinningens egendomlighet, som redan i hans första verk tilldrog sig utlandets uppmärksamhet. En originel melodiform, som härrörde från en af den nordiska folkvisan närd fantasi, var af Gade med framgång införd i den högre instrumentalmusiken, och den nye komponisten betraktades såsom en snillrik musikalisk tolkare af nordens saga, som stiftare af en »skandinavisk skola», medan hans skandinavism dock mest framträdde såsom en intressant kolorit, en egen poetisk lyftning, utan att de harmoniska, melodiska och rytmiska egendomligheterna hos nordboernas folkmusik trädde klart i dagen. Det är i synnerhet hans första kompositioner och de på nordiska ämnen bygda vokalverken (»Comala», »Elverskud» och sångerna till danska texter), som hafva denna säregna nordiska färg. Eljes framträder Gade såsom den begåfvade riktaren af den universella musiklitteraturen. De senare symfonierna, kammarmusikverken, de öfriga vokala konsertstyckena, de flesta pianosakerna bilda väsentligen en med den allmänmusikaliska konstutvecklingens hufvudströmning samhörande produktion. Den tidiga vänskapen med Mendelssohn och Schumann samt den yngre konstnärens beundran af dessa två epokgörande komponister kunde naturligtvis icke blifva utan inflytande på hans utveckling, men han bevarade dock en sådan sjelfständighet, att hans namn vid sidan af dessa två mästares, har en klang såsom intet af namnen på de ungefär samtidiga värdefulla komponister, hvilka äfven slutit sig särskildt till Mendelssohn, såsom Hiller, Rietz, Bennett, Reinecke o. s. v. Att Gades tonsättningar här i Sverige länge varit kända och högt värderade är lika bekant som naturligt, och litet emellan finna vi hans namn på konsertprogrammen.

Gades kompositioner äro af mångfaldig art och af dem äro hos oss mest bekanta hans stora körsaker, orkesterverk och pianostycken. Af de först nämnda erinra vi om, utom de ofvannämnda, »Frühlingsfantasi» (op. 23), »Frühlingsbotschaft» (op. 35), »Kalanus», »Korsfararne» (op. 50) och »Psyche» (op. 60); af symfonierna torde den i B dur (op. 20) vara mest bekant hos oss, de öfriga äro i c moll (op. 5), E dur (op. 10), a moll (op. 15), d moll (op. 25), g moll (32), F dur (45) och h moll (47); af uvertyrerna är »Nachklänge von Ossian» (op. 1) hos oss mest bekant och dernäst »Im Hochland» (op. 7) och »Michel Angelo» (op. 39); de öfriga äro »N:r 3» (op. 14), »Hamlet», »Mellem Fjeldene» och uvertyren till hans enda opera »Mariotta» (uppförd 1850); andra bekanta orkestersaker äro »Sommerdag på landet» (5 stycker op. 55) »Holbergiana» (suite op. 61), »Novelletter» (f. stråkork. op. 58); han har äfven skrifvit en violinkonsert med ork. (op. 56); af kammarmusik: oktett (op. 17), sextett (op. 44) och qvintett (op. 8); novelletter (op. 29) och Trio (op. 42) för piano, violin och violoncell, 3 sonater för violin och piano (op. 6 A dur, 21 d moll, och op. 59); af pianosakerna för 2 händer, för pianisterna verkliga skatter af melodisk fägring, hafva vi; Aquareller (op. 19), Arabeske (op. 27), Folkedandse (op. 31), Idyller (op. 34), Börnenes jul

(op. 36), Fantasistycken (op. 41), Aquareller (op. 57), Albumsblade, Folkedandse och Romans m. m.; bland åtskilliga sånger af honom känna vi mest hans vackra humoristiska »Farvel, lille Grete». För Gades öfriga kompositioner: tillfällighetsstycken, för teatern, sånger etc. redogjordes utförligare i Sv. Musiktidning 1887 n:r 5, som med anledning af tonkonstnärens nyliniträffade 70-åriga födelsedag innehöll hans porträtt och biografi.

Då vi nu måste taga farväl af den gamle mästaren, om än hans verk och hans minne ännu länge skall lefva i norden, vilja vi emellertid kasta en återblick på hans lefnadsöden och fruktbärande verksamhet.

Niels Wilhelm Gade föddes d. 22 febr. 1817 i Köpenhamn. Såsom son till en instrumentmakare kunde han han tidigt få syssla med redskapen för den konst, hvari han sedan skulle blifva så stor. Det var i synnerhet guitarren, pianot och violinen, som frestade honom och medan han redan vid 14 års ålder togs i lära på verkstaden för att danas till instrumentmakare fortsatte han under hvarje fristund han hade att göra sina öfningar på de färdiga instrumenten, som lockade honom långt mer än arbetet på deras förfärdigande. Man märkte det dock snart nog, den unge gossens håg uppmärksammades och den tidens förste violinist på platsen, kapellmusikus Wexschall, blef hans lärare.

Framstegen voro så stora, att han snart blef elev i kgl. kapellet, och redan 1832 uppträdde han offentligt som violinvirtuos. Såsom sådan lät han höra sig i Stockholm å en konsert på Kgl. operan 22 okt. 1838 (der hans lärare Wexschall konserterat 1833) samt en på börssalen d. 6 nov. I musikteori blef han 1833 elev af A. P. Bergegreen. Efter några års flitiga studier blef den unge tillbakadragne mannen uppmärksammad, och 1839 uppdrog Kgl. teatern åt honom att skrifva melodramer till Oehlenschlägers »Aladdin» samt året derpå att i förening med Fröhlich sätta musik till Bournonvilles ballet »Fædrelandets Muser». Det var dock först 1841 han väckte större uppmärksamhet med sin Ossian-uvertyr, som vann det af Musikföreningen utsatta priset. Om denna yttrade prisdomarena (Spohr och Schneider), att den ej allenast var den bästa af 10 konkurrerande uvertyrer, utan dertill ett i och för sig framstående verk. Ehuru den vann stort bifall, då den samma år utfördes af Musikföreningen, dröjde dock denna med att gifva hans derefter komponerade C mollsymfoni. Gade sände sitt manuskript till Mendelssohn i Leipzig, och den 2 mars 1843 väckte symfonien under Mendelssohns ledning å en Gewandhauskonsert allmän hänförelse. Hösten samma år gafs den ändtligen i Köpenhamn, och 1814 reste Gade med kgl:t resestipendium till Leipzig, der han rönte det hjertligaste mottagande af Mendelssohn och sjelf dirigerade sin symfoni. Efter ett kort uppehåll i Italien var han på hösten åter i Leipzig, der han under Mendelssohns frånvaro åtnjöt hedern att leda Gewandhauskonserterna vintern 1844—45. Tillika blef han lärare vid det kort förut upprättade konservatoriet. Efter Mendelssohns återflyttning från Berlin delade han med honom ledningen af konserterna följande vintrar, men var åter ensam derom säsongen 1847—48. Vid dansk-tyska krigets utbrott 1848 drefs han af patriotismen till hemlandet, och intet än så frestande anbud har sedan kunnat locka honom derifrån på längre tid. Endast 1853 lät han förmå sig att leda sista hälften af Gewandhauskonserterna. År 1849 blef han medlem af Musikföreningens styrelse och från 1850 har han med ringa afbrott ledt dess konserter, dem han bragt till en hög ståndpunkt och dermed utöfvat stort inflytande på hela sitt lands musiklif. 1851 blef han organist vid Garnisonskyrkan, 1858 vid Holmens kyrka och 1865 blef han i förening med professorerna J. P. E. Hartmann och Paulli vid upprättandet af Köpenhams Musikkonservatorium styresman för detta, der han inlagt stor förtjenst som lärare och direktor. Vid Kgl. teatern sökte man fästa honom som kapellmästare 1862, men efter tre månaders verksamhet här afgick han, då han ej kunde förena denna befattning med sina andra åligganden. Flerfaldiga gånger har han varit inbjuden till stora musikfester i Tyskland, Holland och England, då han dirigerat sina verk och njutit stor utmärkelse. Det var för den stora konserten i Birmingham 1882 han komponerade »Psyche». Han var upptagen som hedersledamot i en hop utländska musiksamfund; så var han medlem af Musikal. akademien i Stockholm (1857), Musical. society i London (1865), Königl. Academie der Künste i Berlin (1874), Institut de France (1878), Beethoven-sällskapet i Rio Janerio (1886) etc. Då Köpenhamns universitets jubelfest firades 1879, hvartill han komponerat en stor kantat (»Festmusik»), blef han utnämnd till hedersdoktor. Bland många utmärkelser kunna vi anföra, att han 1872 blef riddare af svenska Nordstjerneorden och vid danska Musikföreningens 50 års-jubileum 1886 erhöll kömmendörskorset af Dannebrogsordens första grad samt äfven erhållit preussiska orden »pour le mérite». Han innehade narurligtvis ock professors titel och värdighet.

Gade var två gånger gift, först med en dotter till tonsättaren J. P. E. Hartmann och sedan med en dotter till musikförläggaren Erslew och sörjes af henne och tre barn, två söner och en dotter. Yngste sonen Axel är violinist i Kgl. hofkapellet i Köpenhamn och har nyligen gjort sig fördelaktigt känd som komponist genom en trio för piano, violin och violoncell, gifven å första konserten sistl. nov. af den förra året stiftade föreningen »Symfonia», afsedd som organ för yngre komponister.

Gades högtidliga begrafning egde rum d. 30 dec. i Holmens Kyrka i närvaro af Konungen och Kronprinsen samt en mängd danska tonsättare och en stor menniskomassa. Gades lik kommer att bisättas i samma kyrka vid sidan af Tordenskjold.

Det nya operahuset.

Löjtnanten vid Väg- och vattenbyggnadskåren P. A. Lindahl återkom i början af dec. från den studieresa han under ett par månader på teaterbyggnadskonsortiets bekostnad företagit i utlandet för att studera teaterbyggnaders konstruktion, belysning, ventilation m. m.

Löjtnant Lindahl har under denna resa tagit kännedom om teaterbyggnader i Tyskland, Österrike, Ungern och Frankrike. Företrädesvis studerade han de moderna österrikiska teatrarne, hvilka i fråga om praktisk och tidsenlig konstruktion framstå som det yppersta vår tid har att erbjuda.

De nu färdiga, af arkitekten Anderberg uppgjorda ritningarna till det nya teaterhuset har teaterbyggnadskonsortiet beslutit inlemna till regeringens pröfning och fastställelse. Enligt dessa ritningar kommer, som bekant, teatern att förläggas med sin hufvudingång mot Gustaf Adolfs torg och att mot Carl XII:s torg förses med en storartad och synnerligen prydlig terass, under hvilken restaurations- och kafélokaler blifva anordnade. Mot Strömgatan blir dessutom lokal för ett schweizeri och utefter Arsenalsgatan inredas tolf till uthyrning för teaterns räkning afsedda butiker.

Salongen skall rymma 12- à 1300 åskådareplatser, fördelade på parkett- och tre logerader, och har all möjlig hänsyn tagits till nutidens anspråk på nödig trygghet för publiken genom tillräckligt antal trappor och utgångar, breda och ljusa korridorer, lätt tillgängliga räddningsbalkonger m. m. Orkestern kommer att, såsom vanligt vid nya teatrars byggande, nedsänkas så att den ej blir synlig från parkett. Scenöppningens bredd blir den nuvarande, på det att befintliga dekorationer må kunna användas. Invid scenen anordnas särskilda magasin för attribut, kulisser och fonder.

Vid teatermaskineriets konstruktion biträder K. teaterns skicklige maskinmästare, hr Lindström, och dervid skola alla nyare uppfinningar tillgodogöras i afseende på lättnader och förenklade anordningar vid maskineriets skötande.

Att teatern kommer att förses med värme- och ventilationsanstalter liksom med elektrisk belysning är naturligt.

Kostnaden för hela byggnadsföretagets utförande beräknas till 3 ½ millioner, hvartill komma ytterligare kostnader för anskaffande af dekorationer m. m. äfvensom den reservfond af en half million, som konsortiet förbundit sig att jemte den färdiga byggnaden öfverlemna i och för teaterverksamhetens upprätthållande inom densamma.

Enligt arbetsplanen skall rifningsarbetet börja nästkommande 1 juli. Terrasshuset skulle först fullbordas, derefter sjelfva teaterhuset, hvilket antages bli färdigt om fem till sex år. Då fullständig ombyggnad eller nybyggnad på en gång sker kan under arbetstiden ej den gamla scenen användas för spelning.

Kontrakt kommer att afslutas mellan regeringen och konsortiet angående byggnadsförslagets utförande i enlighet med de ritningar som kunna blifva fastställda.

Till ledamöter i den nämd som skall granska och gifva utlåtanden öfver de särskilda till konsortiet inkomna förslagen till värme och ventilationsanordningar inom det nya teaterhuset har konsortiet utsett prof. Fischer i Tyskland samt prof. Cederblom och löjtnant Lindahl härstädes.

Musikpressen.

På Abrah. Lundquists förlag har utkommit:

Saloman, Siegfried: *Till jul och Nyår, 11 Visor och Sånger* för stora och små vid piano (op. 36) inneh.: 1 Vår muntra skara, 2 »All din dar flitig var», 3 Vaggvisa, 4 Haren, 5 Pullorna, 6 En glad visa, 7 Lotsen, 8 Aprilnarri, 9 Wallflickans visa, 10 »Det vet ingen», 11 Nyåret. Pris 1 krona. — Af samme tonsättare är utkommit:

Led vid lifvet (Lebensmüde) komisk opera i 1 akt. klaverutdrag med svensk och tysk text (efter en fransk idé af H. Christiernsson, öfvers. till tyskan af d:r Adolf Lindgren). Pr. 2 kr.

På Elkan & Schildknechts förlag har utkommet:

för piano-solo:

Brink, Gustaf: *Gavotte.* Pris 75 öre.

För en röst med piano:

Kloed, Wilh.: *Fjerran på enslig stig,* ord af Dan. Fallström (e—a). Pr. 50 öre.

Collan, K.: *Gamle Hurtig.* (Bassångarens album n:r 46). Pris 50 öre, (c—c).

Myrberg, A. M.: *Vid bålen,* (Bassångarens album n:r 47). Pris 50 öre, (f—d).

Sångduetter med piano:

Pfeil, Heinr.: *Lugn hvilar sjön,* (f. sopran, e—f och alt d—c). Pr. 75 öre.

Riccius, A. F.: *Julottesång.* Pr. 60 öre (ciss—fiss).

Sjögren, Emil: *O kom med mig i stjerneglans,* för sopran (d—h eller g) och baryton (h—ess). Pris 75 öre.

De förstnämnda visorna af Siegfr. Saloman visa en ungdomsfrisk anda hos komponisten, som äfven lyckats finna ett tilltalande musikaliskt uttryck för den barnsligt naiva och merendels humoristiska texten, på samma gång som det väl utarbetade och harmoniskt färgrika ackompagnementet, vittnar om grundlig kompositionstalang. Utrymme saknas oss här att närmare påpeka förtjensterna hos dessa för »stora och små» afpassade tondikter. En af dem, n:r 9, har förut varit införd i »Julqvällen» 1887, men förekommer nu i lägre sättning, liksom de öfriga sångerna alla äro i lagom tonhöjd för allmännare användande. Den vackra slutsången med sin innerligt religiösa stämning vilja vi särskildt framhålla. I n:r 3 har i texten insmugit sig en liten oegentlighet, som lätt kan rättas, utan att särdeles störa rimslutet, om ordet »dum» får ett t satt i slutet. Sångerna torde nog äfven efter »jul och nyår» vara välkomna i hemmen, priset, 1 krona, för det 30-sidiga häftet är fabulöst billigt. Samme kompositörs komiska opera »Led vid lifvet» föreligger nu i vackert klavérutdrag till äfvenledes billigt pris. Operan som innehåller 10 musiknummer (flere med både a och b) innehåller introduktion, solos och ensembler med anslående melodiska stycken, blandade med sådana af verkningsfullt komisk natur. Särskildt kan påpekas Romansen i 1:a scenen, Trumpetarevisan, Maries aria och Barcarolen. Operans text lär i sin helhet vara komiskt underhållande, och få vi ytterligare återkomma till densamma, då vi innan kort torde fa se och höra den på Kgl. operan.

G. Brinks Gavotte är, liksom denne tonsättares andra verk, skrifven med talang och i verklig gavottstil, hvarför den bör intressera våra pianister. Vända vi oss till solosångerna på samma förlag, så har bassångarne riktats med ett par sånger, som torde göra sig omtyckta. Collans musik sluter sig värdigt till Runebergs kända dikt och Myrbergs sång är kraftig och frisk. Ett alternativt slut med högre f, föregånget af c (i st. f. a) hade kunnat göra sången lämpligare för mindre djup gående röst. Det höga a i slutet af Kloeds sång kunde äfven ha fått en lägre variant. Denna sång af den bekante tenorsångaren är för öfrigt ett i sin helhet, till sångstämma som ackompagnement, talangfullt stycke. Pfeils duett är i enkel stil, påminnande om Wrangel; duetten af Riccius (känd tysk komponist (1819—87) är af god religiös stämning, såsom namnet angifver och kan lämpa sig för kyrkligt bruk. Samlingen »Sångduetter» har fått en värdefull tillökning i Sjögrens poetiska och brillanta sång, hvars text dock står betydligt under tonsättningen. På ett enda ställe, sid. 5, 7:de takten, skulle vi ha önskat en mindre sökt och kärf harmoni i basen, der gången från g—ciss till f—h stöter örat.

Från Scenen och Konsertsalen.*

Kgl. Operan. Dec. 17. Donizetti: *Leonora* (Leonora: frk. Almati, som gäst; Inéz: fru Lindström; Alfonso XI, Fernando, Balthasar, Don Gaspar: hr Johanson, Ödmann Strömberg, Rundberg) — 20, 21, 26 (1/28) Mascagni: *På Sicilien* (Santuzza, Lucia, Lola: frkn. Moritz, Wolf, fru Heintz: Torrido, Alfio: hr Ödmann, Lundqvist.) *Undina,* balett af S. Lund, musik af Rich. Henneberg; Adam: *Nürnbergerdockan*: (Bertha: frk Parsberg, debut.: Cornelius, Donathan, Miller: hrr Strömberg, Strandberg, Johanson) — 26, 28 (1/2 2:) *Wermländingarne,* musik arr. af A. Randel (Per: hr Victor Dahlgren som gäst: Erik, Anna: hr Lundmark, fru Heintz) — 27 Gounod: *Romeo och Julia* (Julia, Gertrud, Stefano: frk. Moritz, fru Strandberg, frk. Karlsson; Romeo, Capulet, Lorenzo, Tybalt, Paris, Mercutio: hr Ödmann, Lundqvist, Rundberg, Malmsjö, Johanson) — 28 Adam: *Konung för en dag* (Nemea, Zelida: frk Karlsohn, fru Edling; Zephoris, kungen, prins Kadoor, Piffear, Zizel: hr Lundmark, Lundqvist, Sellergren, Henriksson, Grafström). — 30 Verdi: *Aida: (Amneris*: frk. Almati, som gäst; Aida fru Östberg; Radames, Amonasro, konungen, Ramphis: hr Ödmann, Lundqvist, Strömberg, Sellergren).

Svenska teatern. Dec. 16 *Judic-föreställning* (sista — kupletter) — 26 — 30 *Den ondes besegrare,* folkomedi med sång (Maria Joseph, Asmodeus: fru A. Lundberg, hr Textorius, Engelbrecht).

Vasa-teatern. Dec. 16 — 18, 20 — 22, 27, 28 Strauss J: *Läderlappen.* (Adéle, Rosalinda, prinsen: fruar Hjortberg, Stenfelt, frk. Johnson: Eisenstein, Frank, Alfred: hr Varberg, Strömberg, Stenfelt) — 25 Sullivan: *Mikadon* (Yum Yum, Titi Sing, Pip Bah, Katisha: frkn. Ekström, Johnson, fru Klinger, frk. Magnusson; Mikadon, Nankipuh, Koko, Puh Bah, Pish Tush: hr Varberg, Klinger, Strömberg, Lundahl, Lundin) — 26. Millöcker: *Stackars Jonathan* (Harriet, Molly: fru Stenfelt, frk. Ekström; Wandergold, Quickly, Jonathan, Catalucci, Brostolone, Billy: hr Klinger, Strömberg, Stenfelt, Lundin, Lundahl).

Musikal.-Akademien. Dec. 16. Filharmoniska Symfoniorkesterns 2:a konsert.

Östermalms kyrka. Dec. 30 *Julkonsert* af Filharmoniska Symfoniorkestern i förening med Filharm. Sällskapet.

Kgl. Operan har, såsom vanligt under årets sista veckor, ej haft några

* I likhet med förut anse vi oss böra redogöra för hufvudstadens opera- och operettprestationer. Pjesernas personal upptages dervid fullständigare endast vid första representationen af dem för året; sedan endast vid skeende förändringar i rolbesättningen.

nyheter att bjuda på. Endast fröken Almatis återuppträdande på denna scen såsom Leonora kan anses för en nyhet, då hon icke på ett par år låtit höra sig här. Den gamla julpjesen »Wärmländingarne» har man ej heller denna jul gått miste om. Hufvudpersonerna, det älskande paret, representerades nu af hr Lundmark och fru Heintz, hvilken senare gaf en i allo vacker bild af Anna och med beröm utförda sångpartiet. Victor Dahlgren illustrerade pjesen med sitt ypperligt komiska spel i Pers rol. Af de öfriga teatrarna har Svenska T. efter Judicföreställningarnes slut bjudit på den gamla välkända sångpjesen »Den ondes beseg rare», hvari fru Anna Lundberg fått tillfälle att utmärka sig och en ny sångare hr Textorius låtit höra sig. Att hr Engelbrechts Asmodeus bleknar vid minnet af Fritz Arlbergs må ej falla sig underligt. Vasateatern har, såsom man ser, under julen gjort front med hela sin nyvärfvade repertoar. Två stora konserter har under sista hälften af dec. ådragit sig uppmärksamhet, båda af det lifaktiga Filharmoniska sällskapet eller rättare, enligt programmen, af dess symfoniorkester. Å den första af dessa, i musikal. Akademien, utgjordes instrumentalsakerna af Beethovens »Coriolanus»-uvertyr, Mendelssohns Amoll-symfoni och Max Bruchs violinkonsert, den senare med god teknik, ren ton och känsligt föredrag utförd af orkesterns konsertmästare Fr. Grobe; konserten illustrerades med sångnummer af grefvinnan Grabow-Taube, som mästerligt föredrog Elsas dröm ur »Lohengrin» med orkester och harpan i denna ersatt af piano, samt en fransk brillant koloratursång, Leo Delibes »Le Rossignol.» Den andra konserten, i Östermalms kyrka, bar karaktären af religiös musikfest med idel julmusik, allt från den instrumentala introduktionen: »Julnatten», motiv af Frans Thomé, talangfullt bearbetad af hr Wilh. Stenhammar, elev af hr Hallén i komposition och instrumentation, annars känd som skicklig ankompagnatör på piano. Det första af det programet vidare upptagande vokalnumren utgjordes af Koralen n: 61, (Sv. Ps. B.) i god bearbetning för capellakör af Oscar Byström. Körsaker af Filharm. sällskapet förut gifna voro Riedels »Jesusbarnets bergfärd», Max Bruchs »Flykten till Egypten» och Halléns Julsång, på dagen ett år sedan gifven i samma lokal å en konsert till förmån för Sofiahemmet, nu i en ny bearbetning med stråkorkester. Nya saker voro »Herdarnes dröm», dikt ur »Palmblätter» af C. Gerok, för tre fruntimmersröster, violinsolo (hr Grobe) och orgel komp. af Edv. Lassen, samt »De vise män från Österland» komp. för solo och orgel, dikt och musik af Peter Cornelius (ansedd tysk komponist och skald † 1874). Båda dessa nyheter voro mycket anslående, synnerligast den senare, ett slags religiös romans föredragen af en musikälskarinna, af hvars sympatiska stämma och vackra föredrag man förr fått njuta vid Filharmoniska sällskapets sångtillställningar. Konserten var rätt talrikt besökt men hade förtjenat än större auditorium.

Från in- och utlandet.

Kgl. Operan. Årets första nyhet på denna scen lär blifva reprisen af Lortzings underhållande 3 akts-opera »Czar och timmerman», hvilken snart kommer att uppföras. Denna opera, som under titeln »Czar och timmerman eller Borgmästaren från Sardam» (öfv. af J. M. Rosén) först gafs å operascenen. 6 nov. 1843 (till dec. s. å 6 ggr.) har icke varit gifven der, hvad vi minnas, sedan 1864 i mars, då hufvudpersonalen utgjordes af följande: Peter 1: hr Arlberg, Peter Ivanow: hr Dahlgren, van Bett, borgmästare: hr. Uddman, Marie: fru Ch. Strandberg, amiral Lefort: hr Behrens, Lord Syndham: hr Willman, Marquis Chateauneuf: hr Stenhammar, Fru Browe: m:lle Fundin. På Mindre teatern gafs operan senare, 1876 af Hennebergs operettsällskap, der de fyra förstnämnda rolerna utfördes af hr. Montada, Kruis, Siegrist och fru Meinhold. — Kgl. operan förbereder äfven återupptagandet af Verdis »Otello» med fröken Moritz som Desdemona.

Märta Petrini, den unga omtyckta operasångerskan, afreste i förra månaden till Paris för att der en tid fortsätta sina sångstudier.

Musikaliska akademien hade d. 17 dec. sammanträde, hvarvid valdes:

Till præses: justitierådet A. V. Åbergsson; till ledamöter af förvaltningsutskottet: musikdirektören L. Ohlson, bankokommissarien C. G. Korsgren och kommerserådet J. Sjöberg; till ledamöter af läroverksstyrelsen: hofkapellmästaren J. Dente, Professor J. Günther, musikdirektören F. A. Frieberg, kammarmusikus A. F. Lindroth; till svenska ledamöter af akademien: operasångaren C. F. Lundqvist, apotekaren Sal. Smith, pianisten Rich. Andersson; till utländska ledamöter af akademien: hr Franz Neruda och hr Emile Sauret.

Inträdessökande till *konservatorium* vårtermin 1891 skola anmäla sig personligen, till orgel: Onsd. 14 jan. (1/5 5—6 em.); till piano (hufvudämne): Torsd. d. 15 jan. (1/2 6—7 em), till andra instrument och komposition: lörd. 17 jan. (1/2 5—6 e. m.) och till sång: månd. 19 jan. 1/2 6—7 e. m.).

Herman Berens, den unge begåfvade musikern, f. d. kapellmästare vid Södra teatern och Vasateatern, idkar för närvarande musikstudier i Leipzig och är äfven sysselsatt med att skrifva musik till en af E. Wallmark författad operettlibretto i två tablåer.

Rich. Anderssons ansedda Musikskola här öppnas åter den 7 januari. Vi hänvisa för öfrigt till annonsen å sista sidan.

Svenska Musiker i utlandet. Hr *B. Möllersten*, den unge skicklige pianisten, bördig fr. Stockholm, har fått plats vid konservatoriet i Riga som förste pianolärare och har väckt mycken uppmärksamhet genom sitt pianospel. — *Isidor Moqvist*, från Kalmar, har med ens vunnit ryktbarhet i Amerika genom en komposition: »Newyork Heralds prisvals», (utg. hos C. Warmuth, Kristiania), hvarmed han segrade vid en af tidningen anordnad pristäflan: Hr M. är 33 år och lär ha studerat för Aug. Söderman, Grieg, m. fl. och i Tyskland gjort sig känd genom smärre kompositioner — *Charles Rundqvist* är namnet på en ung, blott 15:årig sångare, hvars vackra röst väckt stor uppmärksamhet i Köpenhamn, der han blifvit engagerad som gäst å Cirkus Variété.

Nya konstärsgillet hade d. 18 dec. en talrikt besökt, animerad julfest å hôtel Continental med julgran, prydd af ljus och julklappar, med dans och supé. Efter denna fördrogs flere sångnummer af fröknar Wolf och Huldt samt flere musik-amatörer och amatriser.

Landsknektens visa. D:r Karl Valentin har från Georg Ebers mottagit vackra loford för sin »Landsknektens visa». Den berömde författaren skrifver nämligen: »Högt ärade herre, mottag min vänligaste tacksägelse för tonsättande af Landsknektsvisan ur min roman »Ett ord». Jag har låtit den sjungas för mig, och finner den lika kraftig som originell. Ni har förträffligt tolkat Landsknektens utmanande och dödsföraktande fröjd öfver tillvaron. Alldeles så tänkte jag mig, måste min Hans Eitelfritz von der Lücke sjunga.»

Helsingfors. Madame Judic med sällskap, som från Stockholm begaf sig hit, har med sin trupp uppträdt å Svenska teatern härstädes och varit föremål för mycket lifliga hyllningar.

Köpenhamn. *Lillian-Sanderson tournéen* är namnet på en qvartett framstående artister, som i början af dec. konserterat här. Lillian S. Sanderson är en ung amerikanska, elev af Stockhausen, som enl. »Politiken» är en romanssångerska af första rang med vacker mezzosopran och ståtlig, tilltalande apparition. De andra medverkande voro den berömda pianisten Clotilde Kleeberg, den store violinisten Emile Sauret och en ansedd tysk barytonsångare Edv. Fessler.

Paris. Galaföreställningen af Bizets »Carmen» gafs den 11 dec. på Opéra Comique i

Paris inför eliten af verldsstadens teaterpublik. Teatern var dekorerad på ett storartadt sätt med lyxväxter, sammetsdraperier, dyrbara gobeliner m. m. Titelrolen i operan utfördes af Galli-Marié, hvilken en gång på ett oefterhärmligt sätt skapat rollen. Under en mellanakt öfverlemnade direktören för de sköna konsterna tlll henne insignierna som »Officier de l'Académie». Inkomsten af representationen utgjorde 42,000 francs, som tillfalla fonden för uppresande af en minnesvård öfver Bizet.

Nya operor. »Furst Igor» är namnet på en ny opera, som den 4 sistlidne november gafs f. f. g. å Marijinska teatern i Petersburg. Kompositören A. P. Borodin påbörjade denna opera, efter anmodan af librettotörfattaren Stassoff, för öfver 20 år sedan, men fick aldrig upplefva glädjen att se den uppförd. Han afled nemligen 1887. Operan, hvars handling är förlagd till ryska väldets grundläggningstid, säges vara »ett at ryska tonkonstens mästerverk». —Tschaikowski har skrifvit en ny opera »*Spaderdam*» med text ur en af Puschkins romaner. — »Ivanhoe» kallas »Mikado»-komponisten Sullivans nyaste opera, hvarmed en ny storartad teater i London är ämnad att invigas.

Amsterdam. Heinrich Hoffmanns nya körverk »Edith» har med lysande framgång blifvit uppfördt här.

Sångundervisning,

afseende god tonbildning och musikaliskt föredrag, meddelas billigt af vanlärare. Närmare upplyses å Svensk Musiktidnings byrå ***Olofsgatan 1,*** öfver gården 1 tr. upp. Mottagning kl. 1/2 9—1/210 och 2—3.

Eleganta Permar

till Svensk Musiktidning finnas till salu å ***2 kronor*** hos P. Herzog, Malmskilnadsgatan 54.

Undertecknad gifver fortfarande lektioner i **Sång, Dramatik, Plastik** och **Rolers inöfning**, om anmälan sker Onsdagar och Lördagar kl. mellan en qvart efter 10 till 11 f. m.

Sturegatan 24, 4 tr.

Signe Hebbe.

Svensk Musiktidnings

Musik-Album

IV—1890,

innehållande för piano: **Dahl, Adr.:** *Vårstämning;* **Ika:** *Un bibelot;* **Doppler, A.:** *Ungdomstankar;* **Gluck, Chr.:** *Balett* ur »*Orfeus*»; **Wenzel, Ludv.:** *Jägarsång;* **Mendelssohn-Bartholdy:** *Canzonetta* ur stråkqvartetten op. 12; — för sång med piano: **Körling, Aug.:** *Trädgårdsmästaren* (för bariton).

säljes á 1 krona å tidningens Expedition Olofsgatan 1 (1 tr. upp öfver gården) samt i bok- och musikhandeln.

Obs.! *Mendelssohns sköna* **Canzonetta** är arrangament efter stråkqvartetten och vann entusiastiskt bifall samt måste bisseras vid senaste kammarmusiksoarén.

För hvarje musikaliskt hem rekommenderas

SVENSK MUSIKTIDNING,

innehållande **populär läsning i musikaliska ämnen,** instruktiva artiklar om musikundervisning etc., biografier med **porträtter, följetonger, notiser** om musikverldens tilldragelser m. m.

Tidningens årsprenumeranter erhålla **musikbilagor,** (omkring 14 sidor) af *god* och *lätt utförbar* **sång-** och **pianomusik.** Tidningen utkommer 2 gånger i månaden (utom juli—aug.); Pris pr år **5** kronor. Prenumeration sker direkt hos Redaktionen Olofsgatan 1, i bok- och musikhandeln; för landsorten bäst **å posten.**

OBS.! *I alla hem, der musik idkas, kan den i vår tid allt för mycket försummade musikbildningen tillgodoses genom en facktidning, sådan som* **Svensk Musiktidning,** *hvilken 1891 upplefver sin 11:te årgång och som af pressen ständigt rekommenderats såsom väl fyllande sin uppgift att vara ett organ för musikbildningens spridande i vårt land.*

Richard Anderssons
Musik-skola

öppnas åter den 7 Jan. 1891.

Undervisningsämnen: ***Pianospelning, Harmonilära*** och ***Kontrapunkt.*** Anmälningsdagar: Den 2, 3 och 5 jan. kl. 12—2 och 5—6. Ordinarie mottagningsdagar: onsdagar och lördagar kl. 1,30—2,30 e. m.

(G. 27391.) ***Stockholm, Brunnsgatan 28, 2 tr.***

Pianomagasin.

Flyglar, Pianinos, Tafflar och **Orglar** från in- och utländska utmärkta Fabriker **till de billigaste** priser. För instrumentens bestånd ansvaras.

Äldre Pianos tagas i utbyte.

OBS. Ständigt lager af **Flyglar** från Blüthner och **Pianinos** från G. Schwechtens berömda fabriker.

Gust. Petterson & Komp.

43 Regeringsgatan 43.

Flyglar, Tafflar och **Pianinos** från **J. G. Malmsjö.**

J. LUDV. OHLSON

STOCKHOLM

16 Regeringsgatan 16

Flyglar, Pianinos och **Orgelharmonier** af de bästa *svenska* och *utländska fabriker* i **största** lager till **billigaste** priser under fullkomligt ansvar för Instrumentens bestånd.

Obs.! **Hufvuddepot** för **Blüthners** verldsberömda Flyglar, samt **Rönischs & Steinweg Nachfolgers** utmärkta Pianinos.

PIANOLEKTIONER

efter bästa metod, ledande till god teknisk och verkligt musikalisk utbildning, meddelas af undertecknad till moderat pris.

Olofsgatan 1 (Hötorget 6), 1 tr. upp öfver gården. Mottagning kl. 1/29—1/210 och 2—3.

Frans J. Huss.

MUSIK

Nya Kompositioner

af **Siegfried Saloman.**

"Till Jul och Nyår".

11 visor och Sånger för stora och små.

Innehåll: **1.** Vår Muntra skara. **2.** »All din da'r flitig var». **3.** Vaggvisa. **4.** Haren. **5.** Pullorna. **6.** En glad visa. **7.** Lotsen- **8.** Aprilnarri. **9.** Vallflickans visa. **10.** »Det vet ingen». **11.** Nyåret. Pris **1**: —

Led vid lifvet. Opera. Klaverutdrag med text ..... **2**: —

8 lösa nummer ur samma opera..... —**50**

Abr. Lundquists

K. Hof-Musik- och Instrumenthandel,

8 Malmtorgsgatan 8.

Oscar Lejdström,

Sånglärare.

Mäster-Samuelsgatan 35.

FRITZ ARLBERG.

Sånglärare.

Karlaplan 8, 1 tr. upp.

Obs.! Ändrad adress. Obs.!

INNEHÅLL: Salomon Smith (med porträtt.) —Prenumerationsanmälan. — »Lohengrin» i Paris, en musikhistorisk studie. — Musikaliska akademiens bibliotekslokaler. — † Niels Wilhelm Gade (med porträtt.) — Det nya operahuset. — Musikpressen. — Från scenen och konsertsalen. — Från In- och utlandet. — Annonser.

STOCKHOLM, O. L. SVANBÄCKS BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG, 1891.